

ЛЮБЕНЪ КАРАВЕЛОВЪ

ИЗБРАНИ СЪЧИНЕНИЯ

ПОДЪ РЕДАКЦИЯТА НА
АС. МЛАДЕНОВЪ,
ЛЕКТОРЪ ВЪ СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТЪ

ТОМЪ ЧЕТВЪРТИ

КНИГОИЗДАТЕЛСТВО
АЛ. ПАСКАЛЕВЪ — СОФИЯ

Съдържание:

НОВЕСТИ И РАЗКАЗИ:

	Стр.
„Маминото детенце“	3
Слава	60
Стана	87
Децата не приличатъ на бащите си	115

КЛИШЕТА:

1. Заглавна страница на Знание	58
2. „Маминото детенце“, глава I (продължение)	59

ПОВЕСТИ И РАЗКАЗИ

„МАМИНОТО ДЕТЕНЦЕ“

I

Който не е видѣлъ ново-садската лития, който не е прочелъ Максима Изповѣдника, който не е ходилъ въ Бачковския манастиръ, който не е ялъ „шкембе чорбасж“ въ Цариградъ, който не е живѣлъ у мадамъ Клайнъ въ Болградъ и който не е пилъ казанлъшка гюлова ракия, — той нищо не знае, отъ нищо не отбира. Ахъ, ти моя люляно, ти казанлъшка гюлова ракийко! Въ твоитѣ алкоолни искрици се скриватъ стотина тома изъ най-знаменититѣ епохи на българската история, които сж пълни съ хиляди велики и славни подвизи, съ Демостеновски красноречия, съ Атиловски походи, съ Ватерловски сражения и пр. и пр. Който те е пилъ веднажъ, той никога не може да те забрави, а който те попийва честичко, той оставя въ българската история по нѣколко извънредно важни психологически революции. И азъ съмъ те пилъ нѣкога-си, и азъ съмъ се наслаждавалъ отъ твоя ароматъ, и азъ съмъ ималъ удоволствие да изпитамъ твоята приятностъ. . . Охъ, вѣрвашъ ли, и до тая минута помня твоитѣ животворящи сили и твоето нравствено и физическо значение. Когато те пиятъ смъртнитѣ богове, то усѣчатъ такава забележителна приятностъ, каквато не усѣща даже и онзи, когото гледятъ вечеръ, преди да заспи, по петитѣ, нито пъкъ онзи, комуто Господъ-богъ е помогналъ да получи наследство отъ непредвидена страна. А каква е твоята бистрота, каква е твоята бѣлота! Сребро, брилянть, сълза, капка отъ роса, кристалъ, който виси въ черква на полиелеитѣ. . . Вземете билюрова чаша, измийте я добре, налѣйте я до половина съ тая божествена влажностъ, закрийте съ два прѣста лѣвото си око и погледайте въ нея съ дѣсно-ното. . . Охо-хо-хо, сълза, да я вземе дяволътъ! Разбира се, че ако всичкото това да не би било положителна математическа истина, то казанлъчени не би били казанлъчени, а били би. . . напимѣръ, сопотненци или калоферци, и гологанъ-бей-овцитѣ не би могли да наторятъ съ имената си всемирната история. Тѣй е то! А Заара е седнала та ни се гордѣе съ своитѣ милинки, Ени-Заара съ своитѣ сарайлии, Пловдивъ съ своитѣ кокони и съ киселото млѣко на арапина при шадравана, Търново съ своитѣ

ханове и съ „Малтичकिनата пѣсенъ“, Габрово съ своитѣ похлупци и съ каменния мостъ, Едрене съ своята халва и съ своето народолюбие, Цариградъ съ своя рахатъ-локумъ, Станимака съ своето калугерско произхождение, Анхиало-Бургазъ съ своята солена риба, Русчукъ съ своитѣ калдаръми и Краставо село съ своитѣ тикви! Смѣшни градове, смѣшни граждани! Ако не е възможно да сравняваме Парижъ съ Женева и Лондонъ съ Орѣхово, то не е възможно да сравняваме и Казанлъкъ съ ... съ какво и съ кого би вие желали? — да речемъ, съ Джбене.

Но Казанлъкъ има и друго още по-важно преимущество. . . Въобразете си, че вие сте пѣтникъ и че влизате пръвъ пѣтъ въ тоя трендафиленъ градъ. Гледайте добре. Азъ ви увѣрявамъ, че първитѣ ваши впечатления ще да бждатъ обворожителни¹⁾. Захваща се майската пролѣтъ, дърветата се наakitватъ съ нѣжни и съ крехки листенци, полето се покрива съ цвѣтя, славеи сладко пѣятъ, пиленца чуруликать надѣсно и налѣво, всичко става весело, мило и прекрасно, даже и въздухътъ се напѣлва съ нѣкаква-си успокояваща безмятежностъ; а между всичкото това, като Венера между своитѣ нимфи, се червенѣятъ трендафилитѣ градини и употребяватъ всичкитѣ си усилия да погледеличкатъ носоветѣ ни, да изнесатъ на видъ своитѣ свѣрхестествени прелести и да ни покажатъ своето превъзходство въ природата. . . Но и това още не е всичко. Ако обичате прелеститѣ на природата, то обърнете своето внимание на млѣкопитающето се царство, а именно на Евинитѣ синове и дѣщери, на които доволно често завижда трендафилътъ и които иматъ пълно право да се нарекатъ царе и царици на природата. Черни очи, вити вежди, бѣли лице, хримизни²⁾ бузици, алени устници, дълги клепачи, тънки снаги, високи гърди. . . Охъ, не говорете ми повече, защото азъ имамъ обичай да спя по много и да сънувамъ различни сънища. . . Ако ви се случид а идете въ Казанлъкъ, то можете сърдцето си съ козинова ортама, защото твърде лесно можете да останете безъ кръвочистителъ. . . Васъ ще да окръжатъ нѣколко миловидни ангелчета, ще да ви погледатъ нѣколко очарователни очи, ще да ви се поусмихнатъ нѣколко нѣжни устенца, и всичкото това се отличава съ такова ангелско изражение и всичкитѣ тия нѣща блестятъ съ такава кротостъ, щото само по тоя знакъ вие свободно можете да имъ дадете сърдцето си. Съ една дума, който отъ васъ и да би погледалъ на тия гиздави създания, които растатъ, младѣятъ и старѣятъ въ тоя земенъ рай, той непременно трѣбва да си зададе въпросъ, защо азъ

¹⁾ Обворожителни (рус.) — омайни, пленителни. — ²⁾ Хримизенъ — кръмъзенъ, ясно-червенъ.